دوای دەساڵ لە کارەساتی جینۆسایدی یەزیدییەکان..
عوسمانی حاجی مارف

لەناو یەزیدییەکاندا زۆرجار ئەو دەستەواژەیە دەبیستیت: “شەنگال دوا قەڵامانە؛ مانەوەمان بەم خاکەوە بەستراوەتەوە.” ئەم خاڵە جوگرافیە، هەمیشە گرنگیەکی ستراتیژی هەبووە لە بوونیانەوە لە میزۆپۆتامیادا تا ئەمڕۆ. ئەم کەمینەیە لە یەزیدیەکان لە عێراقدا کە لە مێژوودا گۆشەگیریان بەسەردا سەپێنراوە، هەربۆیە خۆشیان گۆشەگیری و بێلایەنیان هەڵبژاردوە، بۆئەوەی خۆیان لەو کارەسات و پێشێلکاریانە بپارێزن کە بەدرێژایی سەدەکان ڕوبەڕویان بۆتەوە. لە سەرەتای سەدەی بیستەمدا لە سەردەمی دەسەڵاتی عوسمانیدا تووشی جینۆساید بوون، جارێک بەهۆی بەرگریکردن لە ئەرمەنیەکان کە لە جینۆساید هەڵهاتبون لە تورکیا، زۆرجاریش بەهۆی بیروباوەڕی ئایینی جیاوازیانەوە. دوای کۆتایی عوسمانیەکان و هاتنی بەریتانیا، بارودۆخیان زۆر باشتر نەبوو، چونکە لە هەندێک ناوچەدا گرژیەکان بەردەوام بوو و قوربانیەکی زیاتریان دا.

لەگەڵ دامەزراندنی دەوڵەتی کۆماری عێراق، پەراوێزخستنی یەزیدیەکان بەردەوام بوو. لە سەردەمی بەعس شەنگال گۆڕانی دیمۆگرافیای گەورەی بەخۆیەوە بینی، بەوپێیەی دانیشتوانەکەی لە گوندەکانیان گواستراونەتەوە بۆ ئەو کەمپە زۆرەملێیانەی کە سەرەتایترین خزمەتگوزاریان تێدانەبوو. دوای ڕووخانی ڕژێم لە ساڵی ٢٠٠٣ بارودۆخەکەیانی بە باشتر نەگۆڕی، دواتر جگە لە ئاستی هەژارییان تا ساڵی ٢٠١٤، داعش شەنگالی داگیرکرد برینەکی قووڵتری لەدڵی یەزیدیەکاندا هەڵکەند.

٣ی ئاب ساڵڕۆژی کۆمەڵکوژی یەزیدیەکانە، کە لە ساڵی٢٠١٤دا دەستی پێکرد، بەڕاستی زۆر ئەستەمە وەسفی ئەو ئازارە گەورەیە بکرێت کەیەزیدیەکان تووشیان بوو. گەورەیی ئەو جینۆسایدە، نەک تەنیا لە ژمارەکانیدا، بەڵکو لە ڕەهەندە فرەییەکانیشدا دیارە. تاوانەکانی جینۆساید دژی یەزیدیەکان زۆرن و سەختن.

بەپێی ڕێککەوتننامەی ڕێگریکردن و سزادانی تاوانی جینۆساید، کە لەلایەن کۆمەڵەی گشتی نەتەوە یەکگرتووەکانەوە پەسەندکراوە، جینۆساید واتە هەر یەکێک لەو پێنج کردەوەیەی کە بە مەبەستی “لەناوبردنی بە تەواوی یان بەشێکی، گروپێکی نەتەوەیی، ڕەگەزی،

ئایینی ئەنجامدراون، جا بەکوشتنی ئەندامانی گروپەکە بێت، یان بەدروستکردنی مەترسی جەستەیی یان گیانی بێت بۆیان، یان بە ئەنقەست خستنەڕووی گروپەکە بۆ بارودۆخی ژیانێک کە مەبەست لێی لەناوبردنی جەستەیی بێت بەتەواوی یان بەشێکی بێت، یان سەپاندنی ڕێوشوێن بەئامانجی ڕێگریکردن لە لەدایکبوونی منداڵ لە ناو گروپەکەدا، یان گواستنەوەی منداڵان بەزۆر لە گروپەکەوە بۆ گروپێکی تر". ئەوەی جێگای داخە لە دۆسیەی یەزیدیەکاندا، ئەو پێنج کردەوەیەیان لەسەر جێبەجێکراوە وەک بەڵگەی جینۆسایدکردنیان خراوەتەڕوو.
ژمارەی یەزیدیەکان پێش جینۆساید بە نزیکەی ٥٥٠ هەزار کەس مەزەندە دەکرێت کە زۆربەیان لە قەزای شەنگال لە عێراق نیشتەجێ بوون. کۆمەڵگا و ڕێکخراوە ناحکومی و ناوخۆییەکان کۆی ژمارەی قوربانیان بە زیاتر لە پێنج هەزار کەس خەمڵاندووە. هەشتا لانی کەم ٢٠٠ هەزار یەزیدی لە کەمپەکانی ئاوارە ناوخۆییەکان دەژین، لەسەدا ٢٥ی کۆی گشتی یەزیدیەکان واتە ١٢٠ هەزار یەزیدی بەشێوەیەکی هەمیشەیی کۆچیان کردووە بۆ وڵاتانی وەک ئوسترالیا، ئەمریکا، کەنەدا و وڵاتان لە یەکێتی ئەوروپا. شایانی باسە لەڕۆژی ٣ی ئابی٢٠١٤ کە یەکەم ڕۆژی هێرشی داعش بوو بۆ سەر شەنگال،١٢٦٨ یەزیدی کوژران. بەڵام تائێستا ئاماری کۆتایی ژمارەی ئەو کەسانەی کە لەکاتی کەوتنی شەنگالدا کەوتوونەتە ژێر دەسەڵاتی ئەو ڕێکخراوەوە، سەرژمێری کۆتایی بۆ نەکراوە، بەوپێیەی هەشتا گۆڕی بەکۆمەڵ دەبینین کە ژمارەیەکی زۆریان تائێستا نەکراونەتەوە و هەڵنەدراونەتەوە.
داعش زیانی جەستەیی توندی بەسەر ٣٥٤٨ ژن و کچی ئەزیدی گەیاندووە، ئەوان تووشی ڕفاندن و کۆیلەیی سێکسی لەڕادەبەدەری توندوتیژی و کارکردنی زۆرەملێ کراون. تائێستاش٢٦٠٠ ژن و منداڵ بە دیل گیراون لەوەشدا ڕووبەڕووی توندوتیژی سێکسی و ئەشکەنجە دەبنەوە. هەروەها کۆنترۆڵی لەدایکبوونیان دەکردن. جگە لە ٢٨٦٩ پیاوی یەزیدی ڕفێنران و بەزۆر لە کۆمەڵگاکەیان دوورخرانەوە بۆ ئەردوگا ئایدیۆلۆژییەکانی ڕێکخراوی داعش، هەروەها داعش ٦٨ شوێنی ئایینی یەزیدی وێرانکردووە.
بەگشتی مەزەندەی ئەوە دەکرێت کە زیاتر لە ١٠ هەزار یەزیدی کوژرابن، هەروەها جینۆسایدەکە بووە هۆی ئاوارەبوونی زیاتر لە ٢٠٠ هەزار کەس لە شەنگالەوە بۆ ناوچەکانی دیکەی کوردستانی عێراق.
یەزیدیەکانی شەنگال هەست دەکەن شکستی گەورەیان هێناوە، جگە لەو جینۆسایدەی کە لەلایەن ڕێکخراوی تیرۆرستی داعشەوە بەرامبەریان ئەنجامدرا، ئەم ئەزموونە ترسناکە کاریگەری قووڵی لەسەر حاڵەتی دەروونی یەزیدیەکان بەجێهێشت، بەوپێیەی ئەوان شاهیدی فەرامۆشی

پشتگوێخستنی گەورەی بوون لەلایەن هەموو کۆمەڵگەی نێودەوڵەتی و عێراقیەوە، کاتێک ڕووبەڕووی چارەنووسی خۆیان بوونەتەوە لە ناوچەیەکدا کە دوژمن لە هەموو لایەکەوە گەمارۆیان دەدا، لایەنێک نەبوو بەر بەو کارەساتە بگرێت…!

لەسەر ئاستی نێودەوڵەتی، ئەمساڵ یەکەم دادگاییکردن بۆ ئەندامانی داعش لە وڵاتانی وەک هۆڵەندا و سوید دەستپێدەکات، فەڕەنساش لە ساڵی٢٠٢٥ دا بەدواداچوونی بۆ دەکات، ئەمەش دەرفەت دەدات بە ڕزگاربوانی یەزیدی کە لەبەردەم دادگا ئامادەبن بۆ ئەوەی شایەتحاڵی بدەن و باس لەوە بکەن کە چۆن ژیاون، لەکاتێکدا لەلایەن ڕێکخراوەکەوە دەستبەسەرکراون. تائێستا لە ئەڵمانیا نۆ حوکم بەسەر ئەندامانی داعش و هاوسەرەکانیاندا دەرچووە، هەروەها سێ کەسیش بە تاوانی جینۆساید دژی یەزیدیەکان سزادراون.

بەڵام تائێستا عێراق بە حکومەتی بەغدا و بە حکومەتی هەرێمەوە چوارچێوەیەکی یاساییان نییە بۆ دادگاییکردنی ئەندامانی داعش بە تۆمەتی جینۆساید. لەو چوارچێوەیەشدا نووسینگەی سەرۆک وەزیران، ڕەشنووسی یاسای سزادانی جینۆساید و تاوانەکانی جەنگ و تاوانەکانی دژ بە مرۆڤایەتی خستەڕووە، بەڵام هێشتا نەبووەتە یاسایەکی نیشتمانی. تائێستا تەنیا چەند دۆسیەیەکی تایبەت بە تاوانەکانی تیرۆر گەیشتوونەتە دادگا، کە ڕزگاربوانی یەزیدی بەشداریان لەو دادگاییکردنەدا نەکردووە و شایەتیان نەداوە. ڕاستە یاسای ژنانی ڕزگاربوانی یەزیدی دانی بە ئازارەکانی ئەو ڕزگاربوانەدا ناو میکانیزمی یاسایی بۆ قەرەبووکردنەوەیان لەڕووی دارایی و ئەخلاقیەوە دانا، بەڵام هێشتا ئەو بەڵگانە جێبەجێ نەکراون و پێموانییە جێبەجێش بکرێن!.

ماوەی حەوت ساڵە تیمی لێکۆڵینەوەی نەتەوەیەکگرتووەکان بۆ بەرەوپێشبردنی لێپرسینەوە لە تاوانەکانی داعش (یونیتاد)، لەگەڵ ڕێکخراوە ناحکومیەکانی یەزیدی وەک"یەزدا"، هەوڵی کۆکردنەوەی بەڵگە و بەڵگەنامەکردنی ئیفادەی ڕزگاربوان و شایەتحاڵەکانیان داوە. جێگای سەرنجە کە بەو بەڵگانەی کە کۆدەکرێنەوە زۆر گەورەین، بەمجۆرە توانایەکی گەورە بۆ ناسینەوە و دەستگیرکردن و دادگاییکردنی چەکدارانی ڕێکخراوەکە دەڕەخسێنێت، بەهۆی بەشداریکردنیان لە کوشتن و ڕفاندن و کۆیلەکردنی یەزیدیەکان.

بەداخەوە لەدوای مانگی ئەیلولی ئەمساڵەوە ئەرکی تیمی لێکۆڵینەوەی یونیتاد نوێ ناکرێتەوە، لە غیابی بودجەی پێویست بۆ دامەزراندنی ئەرشیفێکی کارگێڕی کە بە ئاسانی لەبەردەستی داواکاری گشتی و حکومەتەکاندا بێت. ئەمەش هەوڵەکان بۆ بەدەستهێنانی دادپەروەری خاو دەکاتەوە، بۆیە پێویستە کۆمەڵگەی نێودەوڵەتی، پشتگیری لە

هەوڵەکانی داکۆکیکردن لەڕێکخراوە ناحکومییەکان و ڕزگاربوانی یەزیدی بکات، بە پاراستنی تۆمارێکی سەربەخۆ و بەردەست کە بەڵگەی کوالیتی بەرز و پشتڕاستکراوە لەخۆ بگرێت.

ئەوەی کە ئەو ڕووداوانەی لە عێراق و سوریا شاهیدیان بۆ دراوە، بەڵام ئۆپەراسیۆنە سەربازیەکانی تورکیا لە سوریا و تا ڕادەیەکی کەمتر لە عێراق، گرنگیدانیان بەم جینۆسایدە تەمومژاوی کردووە.!

ئاوەدانکردنەوەی شەنگال و چەسپاندنی سەقامگیری و خۆشگوزەرانی تێیدا کارێکی نزیک لە مەحاڵ دەبێت، گەر دانیشتوانەکەی نوێنەرایەتی سیاسی و دەسەڵاتی بڕیاردانیان نەبێت، بۆیە داوای هەڵبژاردنی ناوخۆیی ئازاد و نوێنەرایەتی پێویستییەکی بەپەلەیە.

ڕێکەوتنی گەڕاندنەوەی سەقامگیری و ئاساییکردنەوەی دۆخی قەزای شەنگال کە بڕیاربوو ئیدارەی کاریگەرانەی ئەم هەرێمە کێشە لەسەرە، لەنێوان حکومەتی ناوەندی لە عێراق و حکومەتی هەرێمی کوردستان بەدەستبهێنێت، بەڵام لە ئاستی پلاندانان و جێبەجێکردندا شکستی هێناوە.

ئەم دۆخە بووە هۆی بۆشایی دەسەڵات و هاتنی کۆمەڵێک گروپی چەکداری بەرفراوان بۆ درێژکردنەوەی نفوزی ئەمنی و ئیداری خۆیان لە شەنگال. هاوکات تورکیا بەردەوامە لە بۆردومانکردنی گوندەکانی یەزیدی بە بیانووی ئەوەی شوێنەکانی سەر بە پەکەکە دەکاتە ئامانج، هاوکات ئێرانیش بە پشتیوانیکردنی هەندێک لە گروپی چەکداری حەشدی شەعبییەوە دەستی بەسەر شەنگالدا توندتر دەکاتەوە.

کەواتە ئەگەر حکومەتی عێراق بودجەیەکی پێویست بۆ ئاوەدانکردنەوە و ئەمنییەتی تەرخان نەکات، شەنگال بە کەمی ژێرخان و پێداویستییە سەرەتاییەکانی دەمێنێتەوە. لەگەڵ دیاریکردنی ڕۆژی٣١ی تەمموزی ڕابردووکە وەک وادەی داخستنی کەمپەکانە بۆ ئاوارەکانی ناوخۆ، ئەوەی پێشبینی دەکرێت هیچ ماڵێک نایەوێت بگەڕێتەوە، چونکە هیچ سەلامەتیەکیان بۆ دابین نەکراوە، لەبەر ڕۆشنایی ئەو دۆخە نالەبار و بڕیارانەدا، ئەگەری ئەوە زیاتر دەبێت کە یەزیدیەکان ناچاربن بۆ هەمیشە شەنگال و ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست بەجێبهێڵن.

یەزیدیەکان لە شەنگال بوونە گەورەترین قوربانی ململانەی سیاسی، لەبەرامبەریشدا هیچ قەدرزانینێک نیە و هەنگاوێکی جدیش نیە بۆ قەرەبوکردنەوە، جگە لەوەش هیچ گەرەنتیەک نیە کە کارەساتی لەوجۆرە دوبارە نەبێتەوە. گومانی تێدا نیە کە ئەم دۆخە درێژکراوەی ململانێیەکی بەرفراوانتری ناوچەییە، ململانێیەک کە دوای ئەو گۆڕانکاریە گەورانەی کە داعش لە عێراق و سووریادا هێنایە ئاراوە، چڕییەکەی زیاتر بوو.

یەزدیەکان پێویستیان بە پشتیوانی بەردەوام و بەرزکردنەوەی ئاستی

ئاسایش هەیە بۆ ئەوەی دڵنیابن لەوەی کە ئەم جۆرە کارەساتە نامرۆییانە لە داهاتوودا دووبارە نابنەوە. لەئێستاشدا بەرپرسیارێتییەکە دەکەوێتە ئەستۆی حکومەتی عێراق و حکومەتی هەرێم، بەڵام ئەوەی لە بەرچاوە پێکهاتەی حکومەتی عێراق لە لایەنە تائیفییەکانی شیعە و سونە و هێزە میلیشیاکانیان و حەشدی شەعبی، نەک لەو باخەدانین پاریزگاری لە خەڵکی غەیری موسڵمان بکەن، بەڵکو لە ململانێی سیاسیدا دەبنە قوربانی، هەربۆیە هیچ گەرەنتییەک نییە کە بە جارێکی تر یەزیدییەکان لەسایەی حکومەتی ئێستای عێراقدا توشی کارەساتی تر نەبنەوە، ئەزمونی لایەنەکانی حزبەکانی کوردایەتی و پێکهاتەی حکومەتی هەرێمیش شاراوە نییە، کە دیمان چەند قارەمانانە لە شەنگال یەزیدییەکانیان بەجێهێشت، لە هەمانکاتدا لە هەر سەودا و مامەڵەیەکی سیاسیدا شەرم نیە بۆیان کە بەهەرزان بیانفرۆشن.

ئەوەی جێگای داخە دوای دەساڵ لەو کارەساتە، دۆخێکی وەهایان بۆ یەزیدییەکان فەراهەم نەهێناوە کە بە ئارامی دانیشن و دڵنیابن ئەو کارەساتە دوبارە نابێتەوە.

بۆ ئەم وتارە سود لەم سەرچاوانە وەرگیراوە

- الإيزيديون في سنجار: حين تتحكم السياسة في مصير الأقليات/ عزت نوح
- إبادة جماعية متعددة الأبعاد/ لين زوفيكيان

١٧ی تەمموز.. بەشی یەکەم.. ڕەسووڵ بەختیار

-1-

گەمەی منداڵانی شەقامیش گۆڕا بوو، ئەوان لەجیاتی تۆپی پێ، کەمەڵ کەمەڵ لەک□□□ان و لا کۆڵانەکاندا کۆدەبوونەوە، بەدار و قایش تفەنگیان دروستکردبوو، لەناوەڕاستی شەقامەکەدا چەند بەردێکیان دانابوو، هەر کەس بەوەدا تێپەڕێ بوایە وەک مەفرزەکانی حکومەتی

پێشوو و پێشمەرگە داوای هەویەیان لێدەکردن، یان ئەگەر هەر شتێکیان پێ بوایە داوایان دەکرد، ئەو پیاو و ژنانەی بەوەدا تێپەڕ دەبوون تەنیا پێدەکەنین و دەستیان بەسەر ئەو منداڵانە دادەهێنا، لەکاتێکدا پیر و گەنجەکان بەژن و پیاوەوە سەیری ئەو دیمەنەیان دەکرد و پێدەکەنین، یاخود منداڵان دەبوون بەدوو کەمەرەوە بەشێکیان سووپا و ئەویتریان پێشمەرگە بوون، لەناکاوێکدا هەرشیان دەکرد سەر یەک دەبوایە هێزی پێشمەرگە لەو یارییەدا سەربکەوێ، بۆیە زۆربەی منداڵەکان حەزیان دەکرد ببن بە پێشمەرگە، هەرچەنێک بە ڕێکدەکەوتن، یارییەکە بەخۆشی کۆتایی دەهات، دایکان بەبزەوە سەیری یاری منداڵەکانیان دەکرد.
لەو ڕۆژانە تا دەهات نیشتمانپەروەری و خۆشەویستی بۆ نیشتمان لەدڵی هاووڵاتیاندا زیاتر دەبوو، لەگەڵ ئەوەی تا دەهات ژیان و گوزەرانی ماڵی هەژارەکان زۆرتر زەحمەتتر دەبوو، لەتەک ئەمەشدا دزی و جەردەیی هێدی هێدی پەرەی دەسەند، بەعسیش دەیویست بە دووبارە دەست بەسەر هەموو جومگەکانی فەرمانڕەوایی دابگرێتەوە، گەنجانی وڵاتیش لەبەر ئومێدیدا نەیان دەزانی چی بکەن، بەڵام بەشێک لەو گەنجانەی لەپێشتردا ئەندامی ڕێکخستنی حزبە کوردییەکان بوون، هەردەم دەیانویست تۆڵە لەبەعس بکەنەوە و لەناکاوێکدا گوزرەک لەحکومەت و بەعس بدەن، لەو سەردەمەدا هیچ یاسا و پاسا و ڕەسایەک بوونی نەبوو، هەر کەسێک لەسەر شەقام کلاشینکۆفەکەی دەردەهێنا چەندین گوللەی یان بەسەر شەقامەکەوە دەنا یاخود گوللەی بەئاسمانەوە دەنا، ئەوانەی دوژمنکاریان هەبوو، هەل بوو تا تۆڵەی خۆیان بکەنەوە، بەتایبەتی ئەو دوژمنکاریانەی چەندین ساڵ بوو چارەسەر نەکرابوو، یان کەسانی بکوژی پێشتر موستەشار و جاش بوون، لەو کاتەدا ئەوانە تەنیا خۆیان شاردبۆوە، بەڵام لەمڕەو لەوە گوێبیستی ئەوە دەبووین بەهۆی کێشەی عەشارییەوە کەسێک کوژراوە.
تا ئەو کاتەی بە تەواویی خەڵک لەخۆی بێزار بوو، کەچی پیاوانی ڕژێم دەیانویست هەڵێک وەربگرن تا وەک پێشتر دەسەڵاتیان بکەوێتەوە دەست، لەمبارەیەوە ماوەیەکی دوور و درێژ دەمەوێ چیرۆکێکی کورت یان درێژ، یاخود نۆڤلێتەک-کورتە ڕۆمانێک لەبارەی ١٧ی تەمموز بنووسم، پرسیارم زۆر لەهاوڕێیەکانم کرد، زۆر بەکەمی ئەو ڕۆژەیان لەبیر ماوە، هیچ کام لەحزبەکانیش خۆی لێ نەکردەتە ساحێب، چونکە ئەو ڕۆژە گەنجانی شاری هەولێر دەتوانم بڵێم سەرتا سەد کەسێک دەبوو، لەسەرەتای شەقامی باتەوە و لەتەک قەڵا بەرەو پارێزگا دەڕۆیشتن، هاواریان دەکرد بە دەرەوە بە دەرەوە حزبی بەعس بە دەرەوە، دواتر بووە خۆپیشاندانێکی زۆر گەورە، هەر کەس لەلای خۆیەوە هاواری دەکرد بە دەرەوە بە دەرەوە حزبی بەعس بە دەرەوە

هەرشکرایە سەر پارێزگا، لەپێش چاوانمە چۆن بەعسییە کورد و عەرەبەکان رایان دەکرد، هەندێک لەو بەعسیانە تەقەیان دەکرد، نەمبینی کەس بریندار بێ، بەڵام تا دەهات دەنگی تەقە زیاتر دەبوو، دواتر هێزی پێشمەرگە، ئەو کات هەموو شتێک بەناوی بەرەی کوردستانییەوە بوو، بەهانای خۆپیشاندەرانەوە هاتن.

هەموو ئەوانەی داخ لەدڵ بوون لەبەعس، خۆیان وا ئامادە کردبوو، ئەگەر بشکوژرێن هەر دەبێ بەعسییەکان وەدەرنێن و چاوشکێنیان بکەن، چاوانی پڕ ئەسرینی دایکان لەم کاتەدا ناونیشانی هێرش و بەرخودان بوو، تا تۆڵەی هەموو دڵۆپە فرمێسکەنان بکرێتەوە.

شەقامەکانی شار بۆنی خوێنیان لێدەهات، وەک ئەو ڕۆژە بوو، کاتێک ڕژێمی بەعس گەڕایەوە شاری هەولێر بەهەموو زەبروزەنگێکەوە کەوتبووە قەڵاچۆکردنی ئەو کەسانەی لەناو شار مابوونەوە، وەکخۆم سێیەم ڕۆژ دوای هاتنەوەی ڕژێمی بەعس گەڕامەوە ناو شار، لەبەستێنێکی هێدی هێدی، لەگەڵ خێزانێکی دیکە ڕێگەمان گرت تا بێینەوە، لەتەک ئەوەی خەڵکێکی زۆر بەپێ و بەهیلاکی و بە ئۆتۆمبێل دوای چەند ڕۆژێک گەیشتبوونە سنوور تا ئاودیووی ئیران ببن، لەیەکەم بازگە لەنزیک کارگەی جگەرەی هەولێر چەند سەربازێک و ئەفسەرێک وەستابوون، داوای هەوییەیان لێکردین، دوای تەماشاکردنی هەوییەکان، ئەفسەرەکە هەندێک جوێنی پێداین و گوتی: بڕۆن لێرە نەمێنن.

کاتێک بەشەقامەکاندا تێپەڕ دەبوویت بەچاوانی خۆت دەتبینی، تەرمەکان لەسەر شەقام بەگەنی بوو بوون، دەبوایە لووتی خۆت بگری دەنا گێژ دەبووی لەبۆن، ئەو ئۆتۆمبیلانەی تووشی هێرشی هیلێکۆپتەرەکان بوو بوون، لەهەموو لایەکەوە سووتابوون، دیار بوو چەندین تەرمیشی تیادایە، هەر چۆنێک بێ، بەلا کۆڵانەکاندا دوای چەند سەعاتێک خۆم گەیاندەوە ماڵ، بینیم، ماڵی ئێمەش بەتەواوی هاتوونەتەوە، ئەوان تا کەسنەزان ڕۆیشتبوون، دوای ئەوەی بەنزین لە ئۆتۆمبیلەکە نامێنێ دوو شەو لەکەسنەزان دەبن، دواتر بەهۆی لێبووردنی گشتی دەگەڕێنەوە.

گەڕەکەکانی شار تاکە تاکە ماڵی تیادا بوو، ژیان لەو گەڕەکانە نەمابوو، کاتێکیش دەتویست بڕییە دەرەوە، ئەوا بەترسەوە دەبوایە ڕێ بکەی، نەوەک سەربازێک لەدوورەوە تەقەت لێ بکات، دوای چەند ڕۆژێک تاک تاک خەڵک دەگەڕایەوە، دوای هەفتەیەک ئەو جارەیان خەڵک بەکۆمەڵ و بەکۆ دەگەڕانەوە ناو شار، بازگە و هێزی سەربازیش لەنێو شاردا کەمتر بۆوە، بەماوەی مانگێک شار بەتەواویی ئاوەدانی تێکەوتەوە، تا ناوەڕاستی مانگی پێنجی ١٩٩١ هێدی هێدی خەڵک دەگەڕایەوە، لەمانگی شەشی ئەو ساڵەدا زۆربەی خەڵک گەڕایەوە ناو شار، لەتەک ئەوەی لەشارۆچکەی شەقڵاوە هێزی پێشمەرگە و بەرەی

کوردستانی بارەگایان هەبوو، زۆربەی حزبەکان بارەگان لەوێدا بوو.
بە مانگی حەوت شار جوولەیەکی تێکەوت، کەمێک لەدووکان و بازاڕەکان کرایەوە، بەڵام ترس لەهەموو شتێک هەبوو، بەشێک لەهێزی پێشمەرگەش لەنێو شاردا بوو.
شار بەتەواویی خرۆشا بوو، هیچ کار و کاسبییەک نەمابوو، ئەوەی هەبوو، چۆن بتواندرێ رۆژانە شتێک بخۆین، چەند مانگێک بوو، خەڵکی شار و گوند و شارۆچکەکانی دیکە لەئاوارەیی گەڕابوونەوە، دوای ئەوەی راپەڕینێک هەموو کوردستانی گرتەوە، دواتر سووپای رژێمی بەعس بەسووپایەکی زەبەلاحەوە هێرشی کردە سەر شارە گەورەکانی کوردستان، کەس بەتەمای ژیان نەبوو، نەوەک لەلایەکەوە پیاوانی رژێمی بەعس، گوللەیەک بتەقێنن لەلایەک تەرمەکەت بکەوە، سەربازەکانی بەعس هەندەکیان بە پاراستنی ئەمن و ئیستغباراتی رژێم لەلایەکەوە مۆڵگەیان کردبوو، لەهەموو شتێک دەترسان، هەتا لەخۆیان و لەدەوروبەر و ئەفسەرەکانیان دەترسان، ترس باڵی بەسەر هەموو شتێکدا کێشابوو، دایکان لەگەڕەکە جوان و میللییەکان هەردەم دەیان بەمنداڵەکانیانەوە بوو، لەشەواندا هیچ شتێک نەدەجوولا تەنیا ئەوە نەبێ ئۆتۆمبیلە تیژڕەوەکان تاک تاک بەسەر شەقامەکاندا دەڕۆیشتن، کەس نەیدەزانی ئەمانە پێشمەرگەن یان جاش و پیاوانی ئەمنی رژێمن، شەوان شار دەبوو بەیەک پارچە ئاگر، هەر کەس لەلای خۆیەوە تەقەی بەئاسمانەوە دەنا، زۆر کەس لەو تەقە و تەقە بریندار دەبوون و دواتر بەهۆی تلانەوە و ئازارەکانیان دەمردن، رۆژ نەبوو خەڵک بەکۆ نەچنە گۆڕستانەکان، بە ناشتنی تەرمی ئازیزەکانیان، ئێستا ئەگەر بچییە گۆڕستانەکان رێککەوتەکانی سەر گۆڕەکان ئەم راستییەمان بۆ دەردەخەن.
سەرەتا لەوانەیە بپرسن بۆ ١٧ی تەمموز، ئەوە رۆژی کودەتا یان ئەگەر بەزمانی بەعسییەکان بدوێین، دەڵێن شۆڕشی ١٧-٣٠ی تەمموز، یان یادی لەدایکبوونی حزبی بەعسی عەرەبی ئیشتراکییە، ئەو کاتەی بەسەرکردایەتی ئەحمەد حەسەن ئەلبەکر و سەدام حسەن عێراق کەوتە دەست کۆمەڵە چەتەیەک، ناویان لەخۆ نابوو حزبی بەعس، نەوەی ئێستا نازانێ ئەو بەعسە چ کارەساتێکی بەسەر خەڵکی عیراق بەگشتی و بەتایبەتی خەڵکی کوردستان-باکووری عێراق هێنابوو، کوشتن و بڕین لەهەموو لایەک بوو، بەتایبەت بۆ ئەوانەی بزاندرایە بەخەیاڵیش بەوایان بەبەعس نییە، یان دژ بەبەعسن.
ئێستا خۆم لەنێوەندی ئەم باسەدا لەدڵەڕاوکەدام نازانم چۆن هەموو جوولە و بزاوتێکی گەنجان باس بکەم، نامەوێ لەنێوەندی چیرۆکێکدا بیبەستمەوە بەخەیاڵ، ناشکرێ رۆژێکی مێژووی شارێک بەچەند دێڕێک باس بکەم.

لەسەرەتای راپەڕین، مانەوەی بەرەی کوردستانی تەنیا بیست رۆژێک بوو، واتە لە ٧-٣-١٩٩١ تا ٣١-٣-١٩٩١ تا ئەو کاتەی شاری کەرکووک ئازاد کرا، لەدواتر رژێمی بەعس بەهەموو هێزێکەوە هێرشی کردە سەر شارەکانی کوردستان و بەتایبەتیش شارە گەورەکان وەک هەولێر و سلێمانی و دهۆک، خەڵکی کوردستان هەر یەک لەلای خۆیەوە بنە و بارەگەی خۆی تێکنا و بەرەو سنورەکان ملی نا، بەبێ ئەوەی هیچ ئاسەییەکی هەبێ، ئەگەر هێزە نێودەوڵەتییەکان و دانوساتەکان نەبوایە، لەوانەیە بۆ ماوەی چەند مانگێک شارەکان جێنجاڵ نەدەبۆوە، دوای گەڕانەوەی بەشێک لەخەڵک بۆ ناو شارە گەورەکان، جوولە گەڕا، وەک لەسەرەتادا گوتم: زۆربەی باوکان دەیانویست هەر چەندێک بۆ بژێوی رۆژانەیان دەستبکەوێ تا بتوانن منداڵ و خێزانەکەیان لە برسیەتی رزگار بکەن، دایکانیش دەستیان لەسەر دڵیان بوو نەوەک گوللەیەک خۆیان و منداڵەکانیان بپێکێ.

ئەو کات تەمەنم بیست و یەک ساڵان بوو، دیمەنێکە لەپێش چاومە، ئەو کات لە چاپخانەی هەولێر دواتر ناوەکەی گۆڕا بۆ کوردستان لەدووکانەکانی نزیک باڵەخانەی پارێزگای هەولێر شاگردی چاپخانەی کوردستان بووم، دەمبینی پیاوانی بەعس لەپێش رۆژی ١٧ی تەمموز بەهەمان شێوەی پێشتر بەخۆنیشاندانی جەبوورەتیانە دەیانویست خۆیان وا نیشان بدەن، بەوەی حزبی بەعس و دەسەڵاتییان لەم شارە هەر ماوە، بەڵام ترسێکی گەورەیان لەهەموو جوولەیەک هەبوو،

ترس لەخۆیان، ترس لەخەڵک، ترس لەجاش و چەکاوخەرەکانیان، ئەمنەکانم دەبینی رووخساریان هەڵبزرکابوو، ئەوانیش نەیاندەزانی داهاتوویان چۆنە، بەڵام دەیانویست وەک پێشتر لێبخوڕن، کەچی منداڵێک بەلایاندا تێپەڕ بووایە، ئەوان گومانیان لێی هەبوو، نەوەک نارنجۆکێک لەلایان بتەقێنێ، هەروەها بەچاوە ترسنۆکەکانیان سەیری ئافرەتانیان دەکرد، دەیانویست وەک پێشتر گاڵتە بکەن، کەچی خۆیان لەکونجەکانیان نابوو، بەلەرزەوە سەیری دەوروبەریان دەکرد ئەوانەی پێشتر لەگەڵ ئەمنەکان ئاشنایەتی هەبوو، دیار بوو بەچاو ئاماژەیان بۆ کێشە و رووداوەکانی رۆژانە دەکرد، ئەوان لەیەکتر تێدەگەیشتن، کەچی نامەکان بەنیوچڵی دەگەیشت، تا دەهات ترسی زیاتریان لەسەر دەنیشت، بەڵام خەڵکیش بەگشتی نەی دەزانی بداهاتوویان چۆن دەبێ.

ئەوەی لێرەدا دەیخەینە روو باسکردنی تەواوی راپەڕینەکەی بەهاری ١٩٩١ نییە، بەڵکو لەنێوەندی ئەم چەند دێڕەدا باسکردنی چوار مانگە ، بەتایبەتیش رۆژی ١٧ی تەممووزی ١٩٩١. لەدوای ئەم ڕێککەوتە و خۆپیشاندانە، حکومەتی عێراق، یان راستتر بەعسییەکان بەتەواوی بنە و بارەگەی خۆی تێکنا و هەرچی ئیدارە و چەک و تفاق هەیە بردییەوە ناو ئەو شارانەی دەسەڵاتی بەسەردا هەیە.

پارە لە سیستەمی سەرمایەداری و سۆسیالیزمدا.. بەشی یەکەم.. شیکردنەوەی کاوە کەریم

[بۆ گوێگرتن لە بەشی یەکەمی ئەم باسە کلیکی ئێرە بکەن..]

کێ دەتوانێ چارەنوسی خۆرهەڵاتی ناوەڕاست دیاری بکا؟.. عەبدوڵا ساڵح

کوشتنی حەسەن نەسروڵای حزبوڵای لوبنان لەلایەن ئیسرائیلەوە بارودۆخێکی نوێی لە ناوچەکە هێناوەتە گۆڕێ ، لەلایەک نەتەنیاهۆی فاشست و منداڵ کوژ دەڵێ : ((کاردەکەین بۆ گۆڕینی واقیعی ستراتیژی لە تەواوی ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاستدا)). خامەنەئی چەنگ بەخوێن ڕابەری جمهوری پێت و سێدارەش دەڵێ : ((چارەنووسی ئەم هەرێمە لە لایەن هێزەکانی بەرەنگاری – مقاوەمە- یەکلایی دەکرێتەوە،)).
دیارە کوشتنی نەسروڵا هاوکێشەکانی گۆڕیوە، لەسەر ئاستی ناوخۆی ئیسرائیل باری لاری نەتەنیاهۆ تا ئەندازەیەک ڕاست بۆتەوە، خۆی و حکومەتەکەی لە هەوای سەرکەوتندا دەژین. ئەم سەرکەوتنە سەربازیە، لەسەر ئاستی ناوچەکە پەیامێکی داوە بە دراوسێ دوور ونزیکەکانی کە: ((کوتکی ئێمە لەسەروو هەموو کوتکەکانەوەیەو دەتوانین چەترێک بین بۆ پارێزگاریتان لە “بەڵای “جمهوری ئیسلامی، ئەوانەشی دوودڵن لە بەستنی پەیوەندی دیبلۆماسی لەگەڵمان با شک و گومانیان بڕەوێتەوە بێنە ناو شەمەندەفەری ئاسایکردنەوە (تطبیع))). لەسەر ئاستی جیهانیش پەیامێک بوو بۆ ئەو دەنگە کزۆڵانەی ،جار جار لەژێر لێوەوە، بۆ نەتەنیاهۆ وحکومەتەکەیان دەووت تکایە : ((کوشتار

کەمکەنەوە ! وەرنە سەر مێزی گفتوگۆ ! مافی خۆشتانە بەرگری لەخۆتان بکەن)) ، بەوانیش دەڵێ: ((ئەوا یەکێک لە توندڕەوترین مۆرەکانی جمهوری ئیسلامیمان بۆ لەناوبردن ، دەستمان مەگرن لەتەمبێ کردنی گەورەکانیشیان)) .

گومانی تێدا نیە کوشتنی نەسروڵا لێدانێکی گورچکبڕ بوو بو ئێران و هەموو ئەو هێزانەی بەدەوریەوە و ناویان لەخۆیان ناوە ” بەرەی بەرەنگاری- مقاومە ” و هەموو ئەو هێزە لاوەکیانەش کە چارەنوسی خۆیان بەستۆتەوە بە چارەنوسی جمهوری ئیسلامی. ئێران هەرچەندە لەژێر لێوەوە شەرمنانە اچەمۆڵە دەنێ بەڵام ئاڵای سپی هەڵنەکردووە .

بەکورتی ئەم دوو تاوانبارە وا دەزانن ئەم ناوچەیە پووش و پاوانی خۆیانە و بەئارەزوی خۆیان ڕەنگڕێژی بۆ دەکەن، ئەوەیان بیرچۆتەوە کە لەئێران ساڵێک بەر لە ئێستا جەماوەری ڕاپەڕیوی ئەو وڵاتە تەختوتاراجی ڕژێمیان هێنایە لەرزە (ژن ، ژیان ، ئازادی)، ئەگەر بەڕیتمێکی شۆڕشگ□□را نەو لەژێر ڕابەری شێلگیری خەڵکی کرێکار وزەحمەتکێش و لەژێر ئاڵای سۆشیالیزمدا خەباتی خۆیان بردبایە پێش، ئەمڕۆ ئەو چڕو چاوە مۆنانەی لە میدیاکانی ئێران ئێستا دەردەکەون وون دەبوون و ئێران و ناوچەکەش لە دەستیان قوتار دەبوو.

لەئیسرائلیش دوای کردەوە تیرۆرستیەکەی حەماس لە ۷ ی ئۆکتۆبەری پار ساڵ، ڕۆژ نەبوو حکومەتە ڕاستڕەو□ ش□ق□نیەکەی نەکەوێتە بەر ڕق و بێزاری جەماوەری ئازادیخواز و ئاشتی دۆستی ئەو وڵاتە، تا دواجار ڕۆژی دووشەمە دووی سێپتامبەری ئەم ساڵ، وە لەسەر بانگەوازی گەورەترین سەندیکای کرێکاری ئەو وڵاتە (هیستەدرۆت) مانگرتنی گشتی دژی سیاسەتەکانی نەتەنیاهۆ و حکومەتەکەی ڕاگەیەنرا و هەموو شادەمارەکانی ئابوری ئەو وڵاتە بۆڕۆژێک پەکیان کەوت بەناچار دادگای باڵای ئەو وڵاتە هاتە نێوانگیری.

ل□س□ر□دا ڕاستیەکی حاشا□□ن□گر دەردەکەوێ و مێژووش شاهیدە کە دواڕۆژ ئەم دوو دەسەڵاتەو ئەم دوو تاوانبارە و هاوشێوەکانیان دەکەونە بەر ڕقوبێزاری جەماوەری ڕاپەڕیو ئاشتی خواز و بە دروشمی ئاشتی وپێکەوە ژیان دێنە مەیدان و دواڕۆژێکی پڕشنگدار بۆ خۆیان و نەوەکانیان فەراهەم دێنن . وەک بەزمانی عەرەبیش دەگوترێ : (ان الغد لناظره لقریب).

کلێپتۆمانیا: ناساندن، نیشانەکان، هۆکارەکان و چارەسەرییەکان.. ابراهیم موحەمەد (ئەبڕاهام لەثای)

وتاری زنجیرەی ١٥٠

کلێپتۆمانیا تێکچوونێکی دەروونییە کە تێیدا کەسەکە هەست بە پاڵنەرێکی بەهێز دەکات بۆ دزینی شتی بێ بەها یان شتێک کە پێویستی پێی نییە. ئەم دۆخە وەک جۆرێک لە نەخۆشییە کۆنترۆڵ نەکراوەکان پۆلێن دەکرێت و کاریگەری نەرێنی لەسەر ژیانی کەسەکە و کۆمەڵگا دروست دەکات.
کلێپتۆمانیا زیاتر وەک تێکچوونێکی دەروونی سەیر دەکرێت نەك تەنها لادانێکی کۆمەڵایەتی. هەرچەندە، گرنگە تێبینی بکەین کە سنووری نێوان "نەخۆشی دەروونی" و "لادان" هەندێک جار ناڕوونە و دەکرێت بە پێی کۆنتێکستی کولتووری و کۆمەڵایەتی جیاواز بێت. لە DSM-5 دا، کلێپتۆمانیا وەک تێکچوونی کۆنترۆڵکردنی هاندەر پۆلێن کراوە.

نیشانەکان بەشێوەیەکی گشتی:

کەسانی تووشبوو بە کلێپتۆمانیا ئەم نیشانانەیان هەیە:

هەستکردن بە فشارێکی دەروونی بەهێز پێش ئەنجامدانی کردەی دزین, هەستکردن بە خۆشی و ئارامی کاتی لە کاتی دزیندا, هەستکردن بە تاوان، شەرمەزاری یان دڵەڕاوکێ دوای دزین, نەبوونی هۆکاری ئابووری یان کەسی بۆ دزین, دزینی شتی بێ بەها یان شتێک کە کەسەکە پێویستی پێی نییە.

هۆکارەکان:
هۆکارە سەرەکییەکانی کلێپتۆمانیا بە تەواوی ڕوون نین، بەڵام توێژینەوەکان ئاماژە بە چەند فاکتەرێک دەکەن:

فاکتەری ژینگەیی: وەک ئەزموونی ناخۆش لە منداڵی یان کێشەی خێزانی.
فاکتەری بایۆلۆژی: گۆڕانکاری لە ئاستی سیرۆتۆنین و دۆپامین لە

مێشکدا.
فاکتەری ژینەتیکی: بوونی مێژووی خێزانی لە نەخۆشییە دەروونییەکان.
کێشەی دەروونی تر: وەک خەمۆکی، دڵەڕاوکێ یان کێشەی کەسایەتی.

چارەسەرییەکان:
چارەسەری کلێپتۆمانیا پێویستی بە ڕێگەچارەی فرەلایەنە هەیە:

چارەسەری مەعریفی: وەک چارەسەری ڕەفتاری-مەعریفی (CBT) بۆ گۆڕینی بیرکردنەوە و ڕەفتارییەکان.
دەرمانی دەروونی: بەکارهێنانی دەرمانی دژە خەمۆکی (SSRI) بۆ ڕێکخستنەوەی کیمیاوی مێشك.
ڕاهێنانی خۆ-کۆنترۆڵکردن: فێربوونی تەکنیکی نوێ بۆ بەرەنگاربوونەوەی حەزی دزین.
پشتگیری کۆمەڵایەتی: بەشداریکردن لە گرووپی پشتگیری و چارەسەری خێزانی.

کاتێک ئەم بابەتە پەیوەندیداردەکەین بە لایەنی تاوانەوە:

هەرچەندە کلێپتۆمانیا نەخۆشییەکی دەروونییە، بەڵام لە ڕووی یاساییەوە وەک تاوان مامەڵەی لەگەڵدا دەکرێت. ئەمەش چەند کێشەیەک دروست دەکات:

پرسی بەرپرسیارێتی تاوانکاری: ئایا کەسی تووشبوو بە کلێپتۆمانیا بەرپرسیارە لە کردەوەکانی؟
پێویستی سیستەمی دادوەری بە تێگەیشتن لە دۆخە دەروونییەکان
گرنگی بەکارهێنانی چارەسەری جێگرەوە لە بری سزادان
پێویستی دانانی بەرنامەی تایبەت بە ڕێگری و چارەسەری لە ناوەندە سزاییەکاندا،لە ڕووی یاساییەوە، کلێپتۆمانیا بە تاوان دادەنرێت و سزای لەسەرە. بەڵام دادگاکان هەندێک جار ڕەچاوی بارودۆخی تایبەتی ئەم کەسانە دەکەن. زۆربەی جار چارەسەری دەروونی و دەرمانی پێشنیار دەکرێت وەک بەشێک لە سزاکە.

گرنگە جیاوازی بکرێت لە نێوان کلێپتۆمانیا و دزی ئاسایی. کلێپتۆمانەکان بۆ قازانجی ماددی دزی ناکەن، بەڵکو بۆ کەمکردنەوەی فشاری دەروونی. هەروەها زۆربەی جار هەست بە پەشیمانی و شەرمەزاری دەکەن دوای کردەوەکەیان.

سەرچاوە زانستییەکان:
https://www.psychiatry.org/psychiatrists/practice/dsm-1

/https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/17713696-2

-3
https://www.google.com/amp/s/www.medindia.net/amp/patients/patientinfo/kleptomania-references.htm

https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/22132369/-4
https://www.researchgate.net/publication/10629124_Psychopathology_and_Comorbidity_of_Psychiatric_Disorders_in_Patients_With_Kleptomania

-5
https://www.scielo.br/j/rbp/a/wZ4Lq3zQbM4N5ccsb4QYBms/?lang=en

---

ڕستەکانی سەرەوە.. شعری ژیڤان بەکر

بە چ زمانێک بڵێم: دوای خۆم،
ئاوازی غەمینی دڵم،
لە گڕ و لە سووتاندایە؟
ئەوە کێ بوو گوتی وشە،
پیتی ڕەقوتەق و دەنگی گڕ و بڵێسە
ڕەنگدانەوەی ئەو بێدەنگییەی نێو ناخن؟
کە خەریکە هاواری کڕ و بێدەنگیم،
کەڕ و لاڵانیش کاس دەکات!
خۆ دەزانم لێکدابڕان دۆڕان نییە،
دەزانی بە چی دەزانم؟
جوانترینی ڕابردوومیت.
پیاوانی ساختە چەند زۆرن؟
لەبیرکردنی کەسێک هەیە
هێندە زۆر و هێندەیش سەختە.
بەڵێن بوو، ناوت لە تەختەسپیی دڵم بسڕیتەوە
هیچ ساڵێک هێندەی ئەم ساڵانە

هیلاک و سڕ نەبووم.
هەموو ئەم ڕستانەی پێشووم
لە چاوی مامۆستایەکی زمانی کوردی
ڕوو نادەن و ڕوویان دا!

▪ * * * * * * * * * *
لە کوێت بێنم؟
ونم کردوویت؛
کچێ خۆ دەشزانم لە کوێیت،
بەڵام مردوویت!
▪ * * * * * * * * * *
چاوم دەگێڕا و نەشمدەویست بتبینم!
تۆ لەناو ئاگردایت و منیش لە دۆزەخ
ئێ چوزانین
نێوانمان ئەوەندە دوورە!
هێڵی بەینمان
ئەوەندەیش تۆخ.
ئێ لە کوێت بێنم چاوەکەم؟
حەزم لێتە و لێشت هەڵدێم!
هەموو ئەو ڕستانەی پێشووم
لە چاوی مامۆستایەکی ماتماتیکدا
لە یاسای دوو ڕاستەهێڵی تەریبدا
قەت پێک ناگەن،
هەرگیزیش لێک و تێک ناگەن!
▪ * * * * * * * * * *
هەموو ئەم تێکەڵبوونانەمان
لە چاوی مامۆستایەکی
وانەی کیمیا
دوو توخمی نائاوێتەبوون
کە لەگەڵ یەکدی هەڵناکەن.
▪ * * * * * * * * * *
عیشقمان بووە بە "ماضی" و
هەرگیز هێزێکیش ناتوانێت "ضمە"یەکی بخاتە سەر
لە چاوی مامۆستایەکی عەرەبیدا
ئەم واوە گەورەترین کێشەی
ناو گەردوونە.

خۆ ڕەنگە بێ
مامۆستایەکی ئینگلیزییش
ئەو "ed"ی دەمی رابردوو
کەسێ هەبێ،
بتوانێ، داهاتوو بهێنێتەوە زوو.
گشت ئەو ڕستانەی سەرەوەم
لە چاوی مامۆستایەکی
وانەی هونەر
زۆر جوان و ڕوونەواتا بن.
هەموو ئەو وشانەی پێشووم
لە چاوی مامۆستایەکی فەلسەفەدا
مایەی پرسیار و ڕامان بن
بەڵام بریتیبن لە مایەی
ئاژاوەی بوون!
* * * * * * * * * *
بۆ چ زمانێک بڵێم: دوای خۆم،
ئەو ئازارە توولانییەی
جەرگەی دەم،
منداڵێکی زۆر چەتوونە و
هەر خەریکی جەللانەیە
وشە، پیتی ڕەقوتەق و
دەنگی گڕ و
ڕەنگدانەوەی داغ و داخن!
چاوم دەگەڕا و نەمدەویست وات ببینم!
لە کوێت بێنم بینایی چاو؟
تامەزرۆتم و لەشت هەڵدەم!
هەموو ڕستەکانی پێشووم
لە چاوی مامۆستایەکی وێنەکێشدا
بە ڕەنگ و بۆنن؛
هەموو ئەو ڕستانەی پێشە
لە چاوی مامۆستایەکی
دێوانە و دین
دەڵێ خۆیشی
هیچ لە نازانە کە چەنن!

کە بیرت دەکەم

تێدەگەم زۆر منداڵم
کە بیرت لێ دەکەمەوە
پیرێکم لەناو خەیاڵم!

بیـرت دەکەم!.. شیعـری ئـاژوان ڕۆژهەڵاتی

زۆرتر لە جاران
بیرت دەکەم
ژیان بۆنی چۆڵەوانی لێدێت!
بیر لەهەرچێ دەکەم!
یادگاریە!
وەک دنکەدنکەی تەسبێحەکەت!
لە گەردنم ئاڵاندووە!
تۆ به تەما نییت بێیتەوە!؟
سەر لەم پاییزەت بەیتەوە!
،وەک بەهار سەوزم کەیتەوە!
ئاخر گیانە بە حسرەتت!
چەشنی پاییز هەڵوەریوم!
وەک باخێکی شەختەگرتوو!
لە شۆێنی خوما ڕزیوم!
تۆ بە تەما نیت بێیتەوە!؟

20/9/24
ئاژوان ڕۆژهەڵاتی
نەرویژ